

PROLOG

*Deretter gjorde kongen Daniel til en stor mann.
Han gav ham mange rike gaver.
Og han satte ham til Herre over landskapet Babylon
og til øverste leder for alle Babels vismenn.
Daniel 2,48*

Det tjueniende året av kong Nebukadnesars herredømme

Far strammet grepet om hånden min da vi skyndte oss forbi zigguratet der Marduks gylne helligdom glitret i morgensola. Han hadde aldri likt å bevege seg i nærheten av Babels mange templer. Og dette, det mest berømte og overdådige byggverket, virket direkte opprørende på hans jødiske hjerte.

Zigguratet hadde i mange hundre år stått sentralt plassert i byen og etter hvert blitt tydelig merket av tidens tann. Da Nebukadnesar inntok tronen, brukte han en formue på å restaurere det kjente landemerket. Nå raget det så høyt at selv femti menn på skuldrene av hverandre ikke ville kunne nå opp til toppen. Som sitt personlige avtrykk på monumentet hadde kongen plassert den juvelkledd helligdommen til babylonernes gud Marduk. Den kneiste som en krone på den imponerende konstruksjonen.

Jeg snublet der jeg stirret over murene, gjennom sløret av palmeblader og grønnkledd greiner, og fulgte de langsomme bevegelsene til en hvitkledd prest der han tok seg opp zigguratets utsmykkede trapp med et flammende ildfat i hendene.

«Se deg for, Keren! La være å stirre på den vederstyggeligheten.»

«Ja, far», sa jeg, men blikket mitt hang som klistret til presten.

«Du kan ikke tillate tankene å vandre når du nå skal inn i tjeneste i Daniels hus. Konsentrer deg om oppgavene du får.»

«Selvfølgelig.»

«Og ikke still upassende spørsmål.»

«Hva? Jeg?» utbrøt jeg fornærmet. «Farfar sier at spørsmålene mine vitner om en kvikk tanke.»

«Du hørte hva jeg sa. Upassende. Du må tøyle den uvanen.»

«Ja, far.»

Vi hadde tatt av fra hovedgaten, krysset en bro over en av kanalene som ledet vann rundt i byen, og fulgte en smal vei uten brostein. De fleste gatene i Babel besto av hardpakket jord, og noen var så brede at to hestevogner kunne passere hverandre.

Uten forvarsel stoppet far og snudde seg mot meg. Jeg var høy for alderen, men han måtte likevel bøye hodet for å møte blikket mitt. «Keren», sa han. Stemmen dirret lett. «Du vet at vi elsker deg, din mor og jeg.»

«Og jeg elsker dere. Det trenger dere ikke bekymre dere for.»

«Daniel er en god mann. Du vil være trygg i hans hus.»

Jeg klappet far beroligende på skulderen. Mange år tidligere hadde kongen opphøyd Daniel til øverste leder for alle landets vismenn og hersker over hele provinsen Babel. Med ett slag hadde han gjort en ung jøde til hersker over mange av sine egne landsmenn.

For flertallet av oss bortførte fra Juda var slik ære helt fremmed. Mange i mitt folk tjente som slaver. Noen var sendt ut til tidligere ubebodde områder av landskapet Babylon. Andre, som far, arbeidet i uviktige stillinger i byen. Fars evner hadde gjort det mulig for ham å arbeide som assisterende skriver. Selv om mor og søstrene mine vevde kurver for en kjøpmann på markedet og brødrene mine sjauet nede på havnen, var det fars lønning husholdningen hvilte på. Den magre inntekten ble strukket i alle retninger og var aldri nok. I et desperat øyeblikk hadde far tatt opp et lån til forskrekkelig høy rente hos en pengeutlåner. Og nå klarte han ikke å betale tilbake.

Han hadde grått da han oppsøkte sin landsmann Daniel. Grått av sorg, og skam, vil jeg anta. Til tross for mine forsikringer om at dette var noe jeg frivillig gikk inn i, var far sønderknust da han tilbød å selge sin yngste datter til den velstående slektningen. Vi håpet selvfølgelig alle at familien min ville kunne legge seg opp nok penger til å kunne

frikjøpe meg før et år var gått. Men det ante meg vel at håpet vårt var mer luftig drøm enn realistisk framtidsutsikt. I løpet av alle de årene familien vår hadde bodd i Babel, hadde vi ennå til gode å legge oss opp en eneste sølvsjebel.

Til vår lettelse tilbød Daniel seg storsinnet å kjøpe meg fra far. For deretter, som slektning og løsemann, umiddelbart å gi meg tilbake til familien. Far hadde hengt med hodet. «Vi har ikke råd til å fø henne, skjønner du. Vi har rett og slett ikke midler til det. Ville du la henne arbeide for deg? Hun vil tjene til sitt eget brød, det lover jeg. Og kanskje du kan sende henne hjem til oss på sabbaten, så vi kan feire den sammen?»

Herr Daniel hadde godtatt dette. Det var for så vidt riktig at han var vår slektning, men avstanden mellom oss på familielinjen var like stor som den fillete tunikaen min var fra sauene som var klippet for å veve stoffet i den. Daniel var etter loven ikke nødt til å opptre som min løsemann, heller ikke var han nødt til å mangedoble sin sjenerøsitet ved å fø og huse meg av egen lomme.

Jeg forsto hvor viktig det var at jeg betalte tilbake min herres velvilje med nyttig arbeid. Jeg klappet far på skulderen igjen. «Jeg skal arbeide hardt, far. Du trenger ikke bekymre deg. Jeg skal ikke føre skam over deg og mor.»

Han la sin varme hånd mot kinnet mitt. «Vi er aldri urolige for det.»

Herr Daniels hus var alt en kunne forvente av en adelsmanns bolig. I mange år hadde han bodd i palasset, men kongen ga ham tillatelse til å flytte til en egen residens da sønnene ble født. Bygningen var tre etasjer høy og hadde murer av kostbar teglstein brent i ildovner, og deretter hvitvasket for å beskytte den mot de babylonske somrenes brutale hete.

Denne prektige boligen hadde lite til felles med vårt vesle rektangulære hus av strå. Hovedporten inn til Daniels luksuriøse hjem, og også reisverket og overkarmene, var laget av solid tømmer, en handelsvare babylonerne importerte til skyhøye priser.

«Seder fra Libanon», sukket far idet minner fra et hjem som for lengst var gått tapt, trolig flimret for øynene hans. Selv hadde jeg ikke mange slike minner. Jeg var knapt blitt avvent da beleiringen av Jerusaleem tok til. Jeg var bare fire år da byen eksploderte i et inferno av blod og flammer. Noen ganger innbilte jeg meg at jeg ennå kunne høre ekko

av fryktelige skrik i drømme, den slags ville, dyriske hyl bare krig kan presse ut av menneskestruper.

Jeg hadde meldt min ankomst da mor trodde hun var for gammel til å bære fram flere barn. Hun ga meg navnet Keren-Happuk etter Jobs yngste datter. Alle i Jerusalem følte seg vel litt som Job på den tiden. Men hun valgte navnet til en datter som var unnnfanget etter at Jobs vansker tok slutt. Det skulle vise seg i overkant optimistisk, våre var akkurat i ferd med å ta til.

Familien min var blant de heldige. Med unntak av den eldste sønnen hadde alle overlevd nedslaktningen og de rasende babylonske soldatene som hadde fått nok av Judas gjentatte løftebrudd. Vi hadde overlevd Nebukadnesars sverd, brannene, den gnagende sulten, bølgene med pest – bare for å bli ført til Babel som fanger. Ti år var gått siden den dagen familien min satt ved bredden av Eufrat, utslitt etter en lang, nådeløs marsj, og gråt av lengsel etter hjemmet vi aldri mer ville få se. Det finnes sår tiden aldri makter å hele. De blekner, men sprekker opp og blør igjen ved den minste uventede berøring. Og det var derfor far nå sto og stirret tilbake på minnene med øyne som fyltes av tårer i møte med en port av sjeldent sedertre.

Jeg trykket hånden hans i et forsøk på å trøste. Han smilte, samlet seg, hevet hånden og banket ærbødig på det ravfargede trevirket. En slave iført korrekt kort tunika bød oss inn. «Herren venter dere», sa han og bukket.

Selv om han tilbrakte det meste av sin tid i palasset, holdt herr Daniel seg med et eget arbeidsrom også hjemme. Nå sto han bøyd over noen leirtavler på det ellers svært ryddige bordet. Han var dypt konsentrert og registrerte ikke vår ankomst. Veggen bak ham var dekket av en hylle inndelt for leirtavler. I det ene hjørnet hadde han stuert papyrusruller som ikke var like populære i Babel som de innrissede dokumentene. Fingrene mine verket etter å røre ved tavlene, forsøke å tyde dem og avdekke hvor stor nytte jeg hadde hatt av farfars undervisning.

Da jeg var i den alderen at jeg begynte å stabbe omkring, var farfar så plaget av skjelvesykdommen sin at han ikke lenger behersket arbeidet som skriver. For første gang i livet kunne han nyte den luksus å ha fritid. Og han kjedet seg. Han oppdaget fort at jeg var fasinert av griffelen og

tavlene hans, og han begynte å undervise meg. Dette som vi begge likte så godt – evnen til å forme ord – knyttet oss sammen. Jeg ville savne ham nå da jeg skulle bo hjemmefra.

Min nye herre løftet hodet og blunket som om han våknet fra en drøm. «Asa, tilgi meg. Jeg hørte ikke at dere kom.» Han reiste seg fra stolen, og foldene i en lang, sjøgrønn tunika falt rundt ham som en kontrollert bølge.

«Dette må være Keren-Happuk.» Blikket som hvilte på meg, glimtet overrasket. Jeg var tynn for alderen, flat som tømmertaket på huset hans. Kvinnelighet, om det noen gang ville bli meg til del, hadde ennå ikke velsignet meg med iøynefallende ynde. *Ikke ennå*, brukte mor å si.

Far bøyde hodet. «Vi kaller henne Keren, herr Daniel.» Foreldrene mine hadde tidlig innsett at skulle de klare å beskytte meg fra fare, måtte de anvende en kortversjon av navnet. Hvis ikke ville jeg være på full fart nedover gaten etter det som fanget oppmerksomheten min, før de fikk uttalt hele det lange navnet de hadde klistret på meg fra fødselen av. «Du kan være trygg på at hun vil arbeide hardt», la far til. «Hun er sterkere enn hun ser ut til.»

Jeg nikket for å understreke ordene hans. Øynene mine hang ved stabelen med ruller bak min nye herre. Jeg lurte på hvor mange av dem jeg kunne bære i armene på en gang.

«Jeg er sikker på at vi kan finne noe som passer henne. Nå, vær så snill, ta imot dette som et tegn på min takknemlighet for at du samtykker til din datters tjeneste i mitt hus.» Daniel slapp en tøypung med klirrende sølvsjekler i fars hånd. «Jeg skal se til at hun kommer og besøker dere der hjemme hver sabbat. Vi vil jo ikke at moren skal savne henne for mye, vil vi vel?»

Døren gikk opp i hjørnet av rommet, og inn kom den mest elegante kvinne jeg noen gang hadde sett. Hun hadde sandaler på føttene, og en lang, kongeblå tunika danset rundt anklene hennes der hun gled inn og stilte seg ved siden av Daniel. Et blekblått sjal dekorert med slike gullfrynser babylonerne var så begeistret for, var slått på skrå over den ene skulderen og holdt på plass av et juvelbelagt belte. Noen hadde satt håret hennes opp i en perfekt frisyre. Fletter smykket med gullringer falt fra knuter ned i sløyfer. Men det mest iøynefallende ved henne var

ansiktet med en skarp, kort nese, kjølige brune øye med omriss av kull og perfekt formede lepper som svingte seg ned i en bue på midten.

Disse leppene var uttrykksløse da herr Daniel presenterte meg. «Mahla, min kjære», sa han med et smil. «Her er Keren, din nye hjelpende hånd. Jeg er sikker på at du finner noen nyttige oppgaver for henne her hjemme.»

Så dette var husfruen min. Jeg skulle altså ikke tilbringe dagene i tjeneste for herr Daniel her på kontoret. Jeg skjulte skuffelsen og bøyde meg respektfullt for den elegante kvinnen.

Min nye husfrue betraktet meg i taushet. Hvis hun var en skriftrull, var jeg analfabet. Jeg kunne ikke lese noe som helst av uttrykket hennes der hun gransket meg. «La oss forsøke på kjøkkenet», sa hun.

Mismotet skylte over meg. Dette kunne bli en lite gunstig begynnelse. Mor og søstrene mine lot meg så å si aldri nærme meg kjøkkenet.

«Et utmerket forslag», sa Daniel. Han vendte umiddelbart oppmerksomheten tilbake mot stabelen med leirtavler, og far fikk knapt anledning til å omfavne meg til farvel før fru Mahla geleidet meg ut av rommet.

«Mannen min sier du er fjorten år», sa husfruen da vi gikk gjennom korridoren og ut i det rektangulære gårdsrommet. Et tak av palmetre og hardpakket jord skygget halve plassen for den stigende sola.

«Ja, frue. Jeg er høy for alderen, og resten av meg prøver å følge etter.»

Det elegante ansiktet fortrakk ikke en mine, men jeg syntes å ane et ørlite glimt i de brune øynene da hun et øyeblikk snudde seg for å ta meg i øyesyn. «Kjøkkenet er her», var alt hun sa da vi fortsatte mot et rom i det borteste hjørnet av plassen.

En tykkfallen mann med mørkt hår sto ved den åpne døren og kvesset kniven. Han bukket dypt da han fikk se husfruen. Jeg fulgte ham bekymret med blikket, redd for at han skulle punktere huden på knivspissen. Men han viste seg smidigere enn som så, de lubne fingrene stakk behendig kniven bort.

«Min frue, hva kan jeg stå til tjeneste med?»

«Jeg kommer med ekstrahjelp til deg, Manasse. Dette er Keren. Se om du kan lære henne opp til å gjøre nytte for seg her på kjøkkenet.»

«Ja, min frue.» Han bukket igjen, og rettet seg ikke opp før husfruen snudde seg og gikk. Jeg fulgte eksempelet hans, selv om det virket overdrevent. Hvis jeg måtte bøye meg hver gang noen over meg på rangstigen kom og gikk, ville jeg bli stående hele dagen og se i bakken.

Manasse vurderte meg med blikket. «Pjusk liten ting du, ser jeg.» Han gikk bort til en hylle, løftet ned en diger bolle fylt til randen av tørkede valnøtter og dyttet den i brystet på meg. Jeg vaklet under vekten og klarte så vidt å unngå å miste den.

«Fjern skallene», bjeffet kokken. Han rettet en tykk finger mot hjørnet av rommet, der en hammer lå og ventet på en skammel. «Når du er ferdig, har jeg en ny bolle med mandler.»

Jeg satte meg på gulvet med bollen mellom bena og begynte å dunke på skallene. Det var ensformig arbeid, og snart ga tankene mine seg til å vandre. På den lave, trebeinte skammelen der hammeren lå, var det også en liten leirtavle, og ved siden av den igjen en papyrusbit. Jeg fant skriveredskaper langt mer interessante enn all verdens nøtter, så jeg senket tempoet på bankingen og strakte hals for å kunne se bedre. Det strømmet tilstrekkelig med lys inn gjennom døren til at jeg kunne skjelne ordene.

Leirtavlen inneholdt en kongelig oppføring over lagerbeholdninger. Jeg gjenkjente den umiddelbart som noe som lignet det far iblant forberedte for palassets skrivere. Øyenbrynene mine trakk seg sammen da jeg taust leste de kileformede akkadiske tegnene for olje, bygg, dadler og mel. Herr Daniel hadde kommet med den første bølgen av deporterte fra Juda – han var en av de evnerike unge adelsmennene Nebukadnesar hadde ført med seg til Babel nitten år før vi andre ble tatt i fangenskap. Som høyere embetsmann i tjeneste for kongen i Babel, mottok han månedlige forsyninger av olje, og disse holdt skriverne samvittighetsfullt regnskap med.

På papyrusbiten ved siden av den vakkert inskriberte kongelige tavlen var det skrevet enda en liste, denne på arameisk. Ingen kongelig skriver hadde produsert dette redselsfullt dårlig stavede håndverket. Jeg tok et raskt overblikk over innholdet. Plommer, hvete, svsker, fisk, røkelse. Jeg måtte virkelig bruke fantasien for å forstå ordene, de var sørgelig maltrakterte av en ukyndig hånd.

Jeg skjøv meg med føttene litt nærmere den trebeinte skammelen, nå var bollen med valnøtter fullstendig glemt. Denne listen inkluderte innkjøpspriser så vel som vekt. Jeg hadde ikke til hensikt å snoke, men hjernen min, som hadde kjedet seg så grundig, klarte ikke å motstå fristelsen. Jeg summerte raskt i hodet, først vekten, deretter prisen. Summen på papiret stemte ikke med mitt eget resultat.

Jeg klarte ikke å slippe oversikten, så jeg summerte prisene enda en gang, nå saktere. Jeg vurderte dem opp mot vekten og tok for meg listen igjen. Det gikk ikke lenge før jeg fant tre feil. Øynene mine søkte mot ryggen til kokken som sto bøyd over et kjøttstykke han dunket løs på av alle krefter. Jeg klødde meg på nesen. Dette var utvilsomt hans verk. Som kjøkkensjef hadde han ansvar for innkjøp som kom i tillegg til de kongelige forsyningene. En så stor og velstående husholdning som dette, ville ha behov for å handle inn mer enn basisvarene palasset forsynte den med. Men utgiftene han hadde hatt, var langt mindre enn det listen hans hevdet.

Jeg bet meg tenksomt i leppen. Ut fra mannens ubehjelpelige skriveferdigheter antok jeg at det her dreide seg om ærlige regnefeil. Enhver skriver med et minimum av kjennskap til regnekunsten ville raskt kunne sette fingeren på feilene hans, slik jeg hadde. I beste fall ville han bli svært brydd ved det hele. Trolig ville han bli anklaget for forsøk på svindel.

Jeg kremtet. «Mester?»

Kokkens store hode dreide rundt på den korte nakken.

«Er du ikke ferdig med valnøttene ennå?»

«Ikke helt.»

«Så få opp farten», bjeffet han og ga seg til å hamre igjen.

«Det er bare det at ... jeg har funnet en feil, skjønner du.»

Denne gangen vendte han seg sakte rundt og gjennomboret meg med blikket uten å blunke.

«Feil?»

Jeg nikket mot listen. «Jeg kunne ikke la være å legge merke til det. Du la dem galt sammen.»

De tunge kinnene som glinset av dampen fra en kokende kjele, ble mørkerøde som plommene på listen. «Du *leste* min liste?»

«Jeg mente ikke å snoke.»

«Du leste *min* liste?»

«Papyrusen lå der rett foran nesen min.» Jeg skjøv meg vaksomt bakover. «Derfor la jeg naturligvis tallene sammen. Jeg kan vise deg hvor feilene er. Vi kan rette dem på et blunk. Bare gi meg litt blekk og ...»

Den tykke fingeren pekte på meg igjen. «Opp!» brølte han.

Jeg kom meg på bena. «Jeg ville bare hjelpe.»

«Ut av kjøkkenet mitt! *Ut*, sier jeg!» Brølene hans steg i intensitet. Nå hevet den andre hånden seg også, den holdt rundt en klubbe flekket av blod og rester av fårekjøtt.

Jeg svelget. Føttene mine snublet i hverandre da jeg snudde meg for å adlyde. Jeg beveget meg nok ikke så raskt som kokken ønsket, for en støvelhæl traff meg midt i baken og ga meg et hardt skubb. Jeg snublet framover, ravet ut gjennom døren og så snart jeg hadde gjenvunnet balansen, pilte jeg i full fart bort fra kjøkkenområdet. Usikker på hvor jeg skulle gjøre av meg, styrte jeg bort mot hovedhuset. Med jevne mellomrom kikket jeg meg over skulderen for å forsikre meg om at Manasse ikke fulgte etter med den blodige klubben.

Jeg hadde bare så vidt trådt inn gjennom døråpningen da jeg kolliderte med noe bløtt som duftet av roser. Husfruen. Hun grep meg støttende i armen. «Hva skyldes denne støyen?» spurte hun rolig. «Jeg hørte rop fra kjøkkenet. Hvorfor er du ikke der jeg forlot deg?»

«Kokken ba meg gå, frue.»

Hun ga meg et blick som var mer skremmende enn Manasses grusomme klubbe.

«Og hvorfor det?»

«Jeg forsøkte å hjelpe ham», pep jeg fram.

«Du forsøkte å lage mat?»

«Nei, frue! Det ville ikke ha vært helsemessig forsvarlig.» Munnen min ble tørr. «Jeg forsøkte å ... Det vil si, jeg kom med et forslag.»

Et perfekt formet øyenbryn hevet seg. «Ikke rør deg før jeg er tilbake.»

Jeg sto uten å bevege meg mens svetten silte under ulltunikaen min. Noen øyeblikk senere dukket husets frue opp igjen, gullfrynsene dasket mot de myke lærsandalene.

«Han nekter å ta deg tilbake», sa hun uttrykksløst.

Hjertet mitt sank. Ville hun nå sende meg hjem igjen til fars hus i unåde, etter mindre enn en halv dag i tjeneste? Men hun sa bare: «Kom. Vi finner noe annet du kan gjøre.»

Hun førte meg inn i husets indre, ledet an til et kammer i den sørlige enden av eiendommen. Jeg gjorde store øyne da jeg for første gang i mitt liv så et baderom – et helt kammer satt av til personlig renselse. Jeg hadde hørt om slike steder, men aldri hatt anledning til å besøke et. Når vi trengte å bade hjemme, gikk vi ned til elven.

Jeg merket meg med interesse at det flislagte gulvet hellet svakt mot midten av rommet. Før jeg kom så langt som til å undersøke dette merkelige fenomenet, fikk en bevegelse i et mørkt hjørne meg til å hoppe skremt tilbake. Det gikk opp for meg at husfruen og jeg ikke var alene der inne.

En kvinne kom gående mot oss fra skyggene. Det runde, rødmusset ansikt var badet i svette. Mørke hårstrå lå klistret til pannen hennes, armene var nakne og rosa. Jeg skjønnte at hun måtte være husets vaskekone. Kvinnen bøyde seg for husfruen før hun løftet opp et bronsefat breddfullt av vann og tømte det ut over flisene på gulvet. Da innholdet i fatet strømmet mot oss, tok jeg enda et raskt skritt tilbake, redd for at det skitne vannet ville trekke inn i mitt eneste par sandaler. Men vannet sildret bare til midten av gulvet og forsvant ned i et lite hull jeg ikke før hadde lagt merke til.

«Å, så fantastisk!» ropte jeg.

«Jeg er glad det faller i smak», sa fruen tørt.

«Er det hullet forbundet med et rør, frue? Det leder sikkert vannet bort fra husets grunnmur. Hvor går det? Jeg gjetter på at det må være en kanal, og der ...»

Fruen løftet hånden, og jeg klarte å svelge resten av ordene mine. «Det er ikke nødvendig at du forstår den intrikate arkitekturen, jente. Du skal bare gjøre deg nytte av den.» Hun snudde seg mot kvinnen med de rosa armene. «Rakel, dette er Keren, vår nye tjenestepike. Jeg setter henne under din veiledning. Se om du kan gjøre en god vaskepike av henne.»

«Ja, frue.» Så snart fruen hadde trukket seg tilbake, sa Rakel: «Jeg er

glad du er her. Datteren min pleide å hjelpe meg med de tunge takene, men hun er stor med barn og klarer det ikke lenger.» Hun hentet en ladning våte klær fra hjørnet og slapp dem ned i det nå tomme fatet sitt. Så rakte hun det til meg. «Følg meg.»

Jeg tok imot fatet og oppdaget at det ikke var så tungt som jeg hadde fryktet. I den ene enden av gårdsplassen hadde noen spent opp en snor, og Rakel hjalp meg å henge opp klærne pent etter hverandre. Det var noen lintunikaer og korte skjørt som disse kvinnene bar under kledningene sine, et titalls lendeklær for menn og lette sommersjal. Jeg smilte for meg selv. Hvis dette var de tunge takene, ville jobben min som vaskekonas hjelper bli lett.

«Kom», sa hun. «Da skal vi hente sengeklærne.»

«Sengeklærne?»

Hun nikket. «En gang i måneden vasker vi lakenene og teppene. Hvert eneste ett av dem. Vi begynner med sengen til herren og fruene, deretter sengene til sønnene og så igjen gjestene. Og det er alltid gjester! Og så setter vi selvfølgelig av en annen dag til tjenernes sengeklær.»

Jeg svelget da det gikk opp for meg at det vi akkurat hadde hengt opp på snoren, antagelig var den letteste ladningen jeg måtte håndtere i denne husholdningen.

Det tok Rakel og meg en god time å trekke klærne av sengene og samle ull- og lintøyet i to kurver. Jeg trodde vi skulle tilbake til vaske-rommet, men i stedet satte Rakel kursen ut mot gaten.

«Hvor skal vi?»

«Til elven», sa hun. «Disse er for store til at vi kan vaske dem innendørs. Jeg vasker bare familiens klær der. Fruen er veldig nøye og ønsker ikke at undertøyet hennes skal flagre i vinden i alles påsyn ved Eufrats bredder.»

Jeg sa ikke noe. Det klarte jeg ikke. Vekten av de enorme kurvene hadde allerede tatt pusten fra meg, de inneholdt større mengder med klær enn jeg noen gang før hadde sett samlet på ett sted. Da vi kom fram til elven, sank jeg ned på bakken og pustet lettet ut. Jeg kunne ha sovnet der og da oppå alle lakenene, vasket eller ikke vasket.

Rakel trakk opp et laken og viste meg hvordan jeg skulle se etter flekker og gni på dem med et stykke fett kokt med aske. Etter å ha dyp-

pet lakenet i elvevannet, slo hun på det med en glatt stein for å fjerne skitten.

«Nå, ta dette og skyll det», instruerte hun. «Deretter kan du begynne med det neste.»

Jeg nikket og trakk lakenet med meg litt dypere ut i elven så vannet kunne skylle over det. En kvase av siv fanget oppmerksomheten min. Jeg la merke til at noen av stilkene ville egnet seg perfekt til skrivestifter på leire. Hvis et siv var for tykt, ville tegnene bli for dårlige; var sivet for tynt, ville det lett brette under press. Det krevde erfaring å velge akkurat det rette sivet. Jeg løsnet grepet om lakenet og strakte ut hånden etter den nærmeste stilken. Far ville bli glad hvis jeg kunne skaffe ham et solid siv til en ny skrivestift. Stilken var seig, og jeg manøvrerte meg nærmere for å få et bedre grep rundt den.

Da skjedde det utenkelige.

Taket i lakenet glapp, og det fløt nedover med elvevannet.

«Å, lakenet! Lakenet!» ropte Rakel fra bredden og veivet opprørt med armen.

Jeg hadde nok vært uoppmerksom, men jeg visste i det minste hvordan jeg skulle bevege meg raskt. Jeg løp ned langs den grunne elvebredden før lakenet fikk buktet seg for langt av sted, og så kastet jeg meg over det. En liten opphopping av småstein på bunnen traff meg midt i brystet og slo luften ut av lungene på meg. Men fingertuppene mine hadde gravd seg inn i lakenet, og jeg klarte å holde fast og trekke det inn til meg.

Jeg skjøv meg opp på knærne, andpusten og våt. Med skjelvende hender løftet jeg lakenet i været. «Jeg har det!» ropte jeg.

Rakel klappet meg på håret da hun tok imot lintøyet som hadde vært på rømmen. «Enda godt du er rask til fots.»

Etter det ville hun ikke la meg komme i nærheten av elvevannet med klesvasken. Hun fikk meg til å sitte i sola og gnikke klumpen med kokt fett og aske på alle flekker hun fant.

Jeg skjønte på meg selv der jeg satt og skrubbet. Hvordan kunne jeg ha vært så uoppmerksom? Hvorfor hadde jeg ikke konsentrert meg om oppgaven jeg hadde i hendene?

Da vi kom tilbake til Daniels hus, støtte vi rett på fruen.

«Hvordan klarte hun seg?» spurte hun Rakel.

Vaskekona ristet på hodet. «Hun er ei god jente, og hun jobber hardt. Men det var nok ikke meningen at hun skulle drive med klesvask. Du finner helt sikkert noe annet mer passende for henne, noe som står bedre til evnene.» Rakel var heldigvis så godhjertet at hun ikke avslørte hvor dum jeg hadde vært.

Fruen hevet et perfekt nappet øyenbryn da vaskekona var gått. «Hva var det du gjorde? Kom du med et nytt forslag?»

«Nei, frue.» Jeg så beskjemmet ned. «Jeg slapp taket i et av lakenene i elva.»

«Et av mine broderte?»

«Jeg er redd for det.»

«Da kan du hjelpe med å brodere et nytt som kan erstatte det.»

«Det vil ikke bli nødvendig å erstatte det. Jeg fanget det før det fløt for langt.»

«I den strie strømmen?»

Jeg gned meg på brystet. «Jeg kastet meg etter det.»

Igen syntes jeg å fange antydningen til et glimt i de kalde, brune øynene før hun ba meg om å følge etter henne. «Jeg setter min lit til at det ikke blir behov for å kaste seg etter noe hos veveren min.» Jeg svelget et stønn. Å veve, sy og brodere var ikke mine sterke sider. Men jeg var fast bestemt på at nå ville jeg gjøre det bedre. Denne gangen skulle jeg ikke skuffe henne.

Veversken Haggit hadde ikke bare ansvar for å veve stoffene, det var også hennes oppgave å sy nye tunikaer og reparere gamle klesplagg – hun skulle brodere og lage utsmykninger for hele familien. Hun snakket arameisk med den markante hebraiske dialekten som også farget min fars og mors tale. Det slo meg at de fleste av min herres tjenere var fra hjemlandet vårt. Noen, som kokken, av religiøs nødvendighet; andre, helt sikkert som meg, var her som en vennlig gest. Hvem vet hvor mange av oss herskapet hadde reddet fra sult eller berget fra grusomme oppsynsmenn.

«Har du erfaring?» Haggit løftet blikket fra den sinoberrøde tunikaen som lå foran henne på et underlag hun hadde spredt over gulvteppet. Med raske fingre samlet hun løse, tynne tråder som frynset kapperanden, og bandt dem i presise knuter.

Jeg bet meg i leppen. «Nei, ikke noe å snakke om. Men jeg lærer gjerne.»

«La oss se hva du kan gjøre.» Hun rakte meg en herretunika som hadde fått en rift nede ved folden. «Kan du reparere den?»

Jeg tok imot elfenbensnålen og gjorde mitt beste for å trekke stoffet sammen med små sting. Tråden min lagde rynker da jeg trakk i den. Haggit kikket meg over skulderen og ristet på hodet. «Ikke sy så stramt.»

Jeg gjorde de neste stingene løsere, og stoffet sprikte. «Ikke så løst!» bjeffet veverksen og nappet tunikaen ut av hendene mine. «La oss begynne med noe enklere.» Hun la et lommestørkle på underlaget ved siden av den sinoberrøde tunikaen. «Lag en fold på dette. Glatt det ut på underlaget slik at du kan se hva du gjør.»

Jeg nikket. Så la jeg fingrene der hun hadde vist meg, og begynte å sy små sting. Jeg prøvde å forestille meg at jeg håndterte en rissepinne på våt leire. Når sant skal sies, var det å skrive akkadisk langt mer komplisert enn å sy jevne sting. Det krevde en følsom hånd som gjenga stavelser og ikke bokstavene i et alfabet, som i morsmålet mitt. Jeg sa til meg selv at den som kunne skrive de komplekse babylonske symbolene, måtte jo kunne klare å folde opp et simpelt lommestørkle! Jeg bøyd meg dypt over den lille firkanten med grått lintøy og formet små sting mens jeg holdt et våkent øye med spenningen på tråden. Jeg sørget for at lommestørkleet lå flatt på underlaget så stoffet ikke skrukket seg, og sydde med mer tålmodighet enn jeg noensinne hadde lagt for dagen hjemme hos mor.

«Ferdig?» spurte Haggit.

Jeg lente meg til siden slik at hun kunne granske håndarbeidet mitt. Hun rynket pannen og forsøkte å løfte opp lommestørkleet. Underlaget fulgte med. Jeg hadde sydd sømmen tvers gjennom duken. Jeg ville kanskje ha fått en ny sjanse hvis ikke den røde kjolen også var gjennomboret av stingene mine, som hadde trukket ut noen få av de skjøre frynsetrådene. Etter det forviste Haggit meg til et hjørne av rommet, så langt bort fra seg selv som mulig. Hun ga meg en bunt med garn som nettopp var blitt farget, og ba meg nøste det opp til en fin ball.

«Mor pleier å gi meg akkurat den oppgaven», sa jeg mutt mens fing-

rene mine surret garnet rundt og rundt. Nøstet var akkurat ferdig da fruene kom for å se hvordan det gikk med meg.

Nok en gang fulgte jeg henne ned den lange korridoren i hovedbygningen. Jeg turte ikke spørre om hun hadde tenkt å sende meg hjem. Hun stoppet opp utenfor kammeret til herr Daniel, og etter et par raske bank på døren, toget hun inn med meg i hælene.

Daniel løftet hodet fra arbeidet sitt og smilte avvæpnende. «Mahla! Er det alt tid for middag?»

«Ikke riktig ennå.» Hun trakk meg foran seg. «Jeg returnerer denne her til deg. Jeg har forsøkt alt jeg har hatt til rådighet, og ikke funnet noe som kan passe. Se om du kan gjøre noe med henne.»

«Jeg?» Daniel syntes å miste munn og mæle.

Fru Mahla smilte ikke, men øynene hadde dette glimtet igjen.

«Ja, du, min herre. Jeg overlater henne til deg.» Og dermed snudde hun på hælen og gikk ut mens jeg ble stående som en teltpåle midt i rommet.

Daniel satt et øyeblikk og bare stirret på meg. Så vinket han meg bort til seg, gjorde tegn til at jeg skulle sette meg og vendte oppmerksomheten tilbake til det som lå foran ham. Jeg så at han skrev på en våt leirtavle som ikke var større enn håndflaten hans. Han var ikke kommet lenger en halvveis gjennom den første linjen før spissen på rissepinnen hans brakk.

«Åh, nå igjen», mumlet han og trakk en alabastkopp med strå bort til seg. Han lette etter en spiss stift, men alle syntes å trenge reparasjon. Han sukket dypt og ristet en kort kniv ut av koppen. Jeg reiste meg forsiktig. «Min herre? Vil du jeg skal kvesse den stiften for deg?»

Han så opp som om han hadde glemt at jeg fantes. «Jeg kan reparere rissepinnen», sa jeg. «Farfar har lært meg hvordan jeg gjør det.»

Daniel ble sittende og se på meg. Så, uten et ord, rakte han meg den ødelagte rissepinnen. Han nølte litt før han ga meg kniven også. «Du kommer ikke til å kutte av deg fingeren, gjør du vel?»

Jeg svarte med å ta den brukne pinnen og granske den i lampelyset. «Strået er av dårlig kvalitet. Det brekker hele tiden fordi veggene er så tynne at de ikke kan bære presset fra hånden din.» Jeg pekte mot

midten. «Hvis jeg kutter av her nede, vil du da fortsatt kunne styre pinnen uten ubehag? Stråveggene tykner til her.»

Mester Daniel nikket. Jeg trakk leirtavlen som lå på hjørnet av bordet hans, bort til meg og la den brukne tuppen på strået oppå. Så klemte jeg rissepinnen ned mot den og lagde et rent, diagonalt snitt helt øverst på strået. Fornøyd med resultatet fortsatte jeg med enda noen få raske snitt, helt til strået hadde rett kontur på tuppen, akkurat spiss nok til å forme de kileformede akkadiske symbolene.

Tavlens våte leire var blitt skamfert da spissen brakk. Jeg pekte bort på den. «Vil du jeg skal reparere tavlen også, min herre?»

Daniel dyttet den taust bort til meg. Jeg dyppet spissen av rissepinnen ned i koppen med vann som sto like ved mesterens hånd, og presset varsomt den våte, finpussede krumningen mot leirens overflate og glattet den ut med et par lette strøk.

«Er dette godt nok?» spurte jeg og vasket spissen ren for leire før jeg ga ham pinnen tilbake.

Han undersøkte den nye spissen. «Det må jeg si. Tusen takk!»

Uten videre kommentarer tok han opp igjen skrivingen, dyppet spissen i vann og tørket av overflødig leire på filla som var i bruk til akkurat det formålet. Han hadde ikke bedt meg om å gå, så jeg satte meg på teppet og ventet uten å si mer. Da han var ferdig, skjøv han tavlen til side og vendte oppmerksomheten mot meg.

«Det virker som om du har kjennskap til skriveredskaper», sa han. «Griffelen fungerer godt.»

Jeg kom meg på føttene. «Jeg fikk øye på en kvase med kraftig siv i dag tidlig. Jeg hadde ikke mulighet til å se nøye på stråene, men jeg tror nok de ville kunne gi minst ti fine rissepinner. Vil du jeg skal gå og hente dem i morgen? Jeg kan spisse dem så de blir klare til bruk.»

Daniel rynket pannen. «Du kan ikke gå alene. Jeg vil sende en av mennene våre med deg.»

Jeg kunne ha klippet i hendene. Han samtykket, og da ville jeg ikke bli sendt hjem. I hvert fall ikke i kveld. «Takk, herre.»

Han ble sittende og se nølende på meg. «Kan du lese og skrive?»

«Ja, min herre. Men jeg er nok bedre i arameisk enn akkadisk.»

«Alle er bedre i arameisk enn akkadisk», sa han tørt.

Jeg måtte le. De fleste i Babel snakket arameisk, men språket ved hoffet, og derfor også de skriftlærdes språk, var fremdeles akkadisk, det eldgamle talemålet som de gamle babylonerne og assyrierne brukte. Arameisk var et enklere språk å skrive fordi det i likhet med hebraisk hadde et alfabet. Skriftlig akkadisk, derimot, besto av seks hundre symboler for stavelser og krevde at du kunne utenat en svimlende samling kombinasjoner.

«Hvordan har det seg at du sitter på så mye kunnskap? De fleste kvinner kan ikke lese, og i hvert fall ikke kvesse en griffel.»

«Farfar var skriver ved hoffet i Juda.» Jeg smilte. «Han er den begavede i familien. Men han fikk skjelvesyken og kan ikke lenger gjøre bruk av ferdighetene sine. Jeg er så heldig at han delte av kunnskapen sin med meg.»

«Har han ikke lært opp noen av brødrene dine?»

«De var for gamle og hadde funnet sine egne veier før han fikk tid til å undervise dem.» Jeg trakk på skuldrene. «Han lærte opp far. Men far behersker ikke akkadisk så godt, så han arbeider som assistent for en av de øverste skriverne.» I Babel kunne en dyktig skriver bli rik hvis han arbeidet for et av templene eller for slottet. En assistent, derimot, hadde langt trangere kår.

Daniel pekte bort på stolen som sto tvers over bordet for ham, og jeg satte meg på det polstrede setet. Han dunket noe ned i bordplaten foran meg. Jeg svelget da jeg forsto hva det var. En tretavle dekket av bløt voks – en slik skrivere bruker når de lager en kladd. Så la han en bronsegriffel oppå den.

«Skriv!» kommanderte han.

Jeg trakk tavlen nærmere, plukket opp griffelen og holdt den klar. «Min herre.»

Han begynte å diktere akkadiske ord i rask rekkefølge, raskere enn jeg kunne risse i voksen, slik at jeg var nødt til å feste dem i hukommelsen for å kunne gjengi alle ordene i samme rekkefølge som han. *Spise. Drikke. Jord. Himmel. Gleder. Plog. Gris.*

Jeg forsto raskt hvorfor han hadde valgt å diktere denne tilsynelatende tilfeldige listen. Ordet for *spise* krevde en kombinasjon av symbolene for *munn* og *mat*, en ganske intrikat gruppering av linjer og triangler.

Ordet for *drikke* var ganske likt og kunne lett forveksles med det første. Ordet for *gris* krevde seksten forskjellige symboler. Han prøvde ut min snarrådighet så vel som min kunnskap.

Han strakte seg etter tavlen da jeg var ferdig, og vurderte resultatet. «Ingen feil. Og leselig, det er ingen liten bragd.» Fra trekisten bak seg hentet han opp en liten papyrusrull, en pensel og en krukke med sort blekk. «Nå, la oss se på arameisken din.»

De varme, tørre forholdene i Babel var ikke ideelle for papyrus. Leiren som var brukt i byens reisverk, derimot, egnet seg perfekt i klimaet i dalen mellom elvene Tigris og Eufrat. Det var en av de viktigste grunnene til at leirtavler var så populære. Farfar hadde lært meg hvordan jeg skulle skrive arameisk på papyrus. Men i Babel var papyrus kun brukt til uviktige, kjedelige notater, ikke til viktige dokumenter. Jeg var overrasket over at Daniel ønsket å teste ut hvordan jeg behersket det.

«Klar?»

«Ja, min herre.»

Han begynte å diktere, arameisken hans var distinkt og kultivert. Denne gangen var det lettere for meg å henge med, selv om han dikterte et ganske komplisert avsnitt om astronomi. Jeg avsluttet det siste ordet med en feiende bevegelse og rakte ham papyrusen.

Han hevet et mørkt øyenbryn. «Vakker håndskrift.»

Desperat etter å vise at jeg kunne brukes til noe nyttig, slik at han ikke ville sende meg hjem igjen, kremtet jeg og sa: «Du begynner å gå tom for blekk. Vil du jeg skal lage mer?»

Han så raskt opp. «Vet du hvordan du skal lage blekk også?»

Jeg nikket. «Rødt og sort.»

«Du er dyktig, må jeg si – bare fjorten år, var det ikke så?»

Jeg strålte. «Farfar har gitt meg god opplæring.»

Daniel lente seg tilbake i stolen. «Det virker som min kone ikke kunne finne noe du passet til i husholdningen.»

Jeg svelget. «Jeg kan forsøke hardere. Hvis du vil gi meg en ny sjanse ...»

Daniel løftet håndflaten. «Jeg har flere babylonske skrivere som arbeider for meg i palasset, men jeg inviterer dem sjelden med hjem. Dette er hvilestedet mitt. Jeg liker ikke å ha palassets ansatte rundt føttene,

noe som betyr at jeg ikke har noen til å hjelpe meg når jeg arbeider her.» Han lente seg fram. «Hvordan ville du like å arbeide for meg, Keren? Det vil innebære lange dager med opplæring så vel som aktiv tjeneste.»

Jeg spratt opp og var nær ved å rope *halleluja*. «Det ville jeg like kjempegodt!» jublet jeg. I opphisselsen hadde jeg slått høyrehånden i bordet akkurat der vokstavlen lå. Pekefingeren min boret seg gjennom den bløte voksen. Jeg så ned og oppdaget at jeg i iveren hadde slettet ut ordet *glede*.

Daniel reiste seg og grep en spaserstokk. Det var vanlig for baby-lonske adelsmenn å bruke stokk med juvelprydete håndtak og utskjæringer som symboliserte makt, som et løvehode eller en ørn i flukt. Daniels stokk var enkel, her var det ingen edelstener, kun et hode som var utskåret så det lignet en hjort.

Han la merke til at jeg stirret, og smilte svakt. «*Herren Herren er min kraft. Han gir meg føtter som en hjort og lar meg skride fram over mine høyder.*»

«Profeten Habakkuk?» gjettet jeg.

«Ja visst. Forstår du det?»

«Nei, min herre.»

«Det vil du.» Han gjorde tegn med den utskårne hjorten til at jeg skulle følge ham.

«Jeg har ikke tid til å lære deg opp», forklarte han da han gikk ned korridoren med meg i hælene som en skygge. «Og selv om du er svært dyktig, vil du ha behov for langt mer undervisning. Jeg har en løsning på det problemet. De to sønnene mine og vennen deres får undervisning av en privatlærer i tavlehuset vi har reist for dem.»

Babylonere brukte begrepet *tavlehus* når de refererte til privatskoler for adelskapets sønner. Der lærte velstående unge menn seg å lese og skrive, så vel som rituelle sanger, bønner, astronomi og regneferdigheter. Daniel hadde reist et slikt privat lærehus i sitt eget hjem.

«Om morgenen», sa han lett, «vil du arbeide for meg. Om ettermiddagen vil du ta del i deres undervisning.»

«*Deres undervisning?*» pep jeg fram. Jeg forsøkte å se for meg hvordan jeg skulle passe inn med tre gutter fra aristokratiet. «Men ...» Babylonere ga ikke sine kvinner noen formell opplæring, med unntak

av en prinsesse eller to som var utpekt som prestinner i et eller annet viktig tempel. «Det jeg mener å si, min herre, er at jeg ikke er en mann!»

Daniel slo avfeiende ut med hånden. «Den Gud som kalte Debora til å bli dommer, kan utvilsomt tåle en kvinne i et tavlehus.» Han stoppet brått og pekte den utskårne stokken sin mot meg. «Hvorfor tror du jeg har fått skåret ut en hjort på denne stokken?»

«For å minne deg om det verset hver gang du holder den.»

«For å minne meg om det *løftet* hver gang jeg holder den. Jeg leder deg til et av de umulige stedene livet noen ganger legger framfor oss. En krevende, stupbratt sti du er nødt til å klatre. Et tavlehus for ei jødisk jente. Spørsmålet er om du vil la Gud gi deg styrke til å klatre opp denne skråningen? Vil du stole på at han vil gi deg føtter som hjortens?»

Før jeg fikk mulighet til å svare, åpnet han en dør og hilste den magre mannen som sto helt i enden av et langt, smalt kammer.

«Tilgi at jeg forstyrrer, Azarel. Dette er Keren. Hun skal heretter arbeide for meg om morgenen og delta i tavlehuset ditt om ettermiddagen.» Herr Daniel avleverte denne knappe presentasjonen uten så mye som å blunke. Så gikk han.

Jeg var tørr i halsen da læreren vendte seg mot meg. Jeg forsøkte å stå rak og se ut som om jeg hørte til der. Det skal sies at det milde ansiktet til Azarel ikke røpet tegn til ergrelse. Hvis han hadde betenkeligheter med å undervise en ung kvinne, viste han det ikke.

Daniels eldste sønn, Johanan, hadde sin mors vakre utseende og gåtefulle ansikt. Hans yngre bror, Abel, gransket meg åpenlyst, uten forsøk på å skjule hvor nysgjerrig han var. Men han smilte vennlig da Azarel introduserte meg. Vennen deres, Jared, satt avslappet ved siden av Johanan. Det virket som om han var et hode kortere enn meg, han var gutteaktig slank og glatt som et egg i ansiktet. Jeg gled inn på benken bak ham, da jeg antok at han var den tryggeste av de tre.

Han snudde seg og møtte blikket mitt. «Hva slags jente deltar i et tavlehus?»

Jeg sperret opp øynene ved denne uventede konfrontasjonen alt før jeg hadde fått tid til å finne meg til rette. «Mitt slag.»

Azarel hamret fingertuppene mot kanten av pulten sin. «Jeg ber om oppmerksomhet!» Jeg ignorerte Jareds blick og festet øynene på

læreren. Azarel hadde tegnet omrisset av et irregulært stykke land på en tavle, og viste oss hvordan vi skulle regne ut avkastningen fra epletrærne som var plantet der. «Og her er et annet stykke land med epletrær», sa læreren og ga oss noen nye mål. «Hvem kan regne ut areal og avkastning her?»

«Be jenta om å gjøre det, forstander Azarel», sa Jared og snudde seg mot meg med et ertelystent flir. «La oss se om hun er på høyde.»

Læreren nikket sakte. Han rakte meg en øvingstavle i tre med ren voks. «Tror du at du kan gjøre et forsøk?»

«Ja, lærer.» Trangen til å vise meg for klassekameratene mine, som nå hadde snudd seg helt rundt på benken og stirret med utilslørt interesse, ansporet meg til å gjøre utregningene i høyt tempo. Forstander Azarel fulgte med over skulderen min mens jeg arbeidet. «Utmerket, Keren. Svært bra!» Han hentet et rødt eple fra en kurv i hjørnet av rommet, det glinset så innbydende at det kunne ha fristet en vannbøffel. «Her er premien din. Siden de andre satt og så på deg mens du arbeidet, kan du nå ta en velfortjent pause mens de løser oppgaven på egen hånd.»

Jeg er redd smilet mitt manglet tilstrekkelig ydmykhet. Jeg tok en stor bit av eplet og skottet triumferende bort på Jared. Det selv gode uttrykket mitt vippet ham ikke av pinnen. Han bare fortsatte å glise og snudde seg mot tavlen sin. De tre guttene var utvilsomt dyktige, for snart var alle kommet fram til korrekt svar.

Innen ettermiddagsundervisningen var ferdig, hadde vi alle tatt mål av hverandre. Jeg, som var vant til brødre og søstre som langt foretrakk utendørsaktiviteter framfor det omhyggelig arbeidet skrivere nedla ved en pult, fant ferdighetene til mine nye bekjenskaper forfriskende utfordrende.

Da læreren gikk for dagen, sa Johanan henvendt til de andre: «Ruben kommer ikke i dag. Vi er en mann for lite til sverdtreningen.»

«Jeg kan godt være med», sa jeg.

Johanan så spørrende på meg. «Du har vist at du har en dugelig hjerne til regneoppgaver, jente. Si deg fornøyd med det. Overlat sverdleken til oss.»

Jeg trakk på skuldrene. «Jeg tilbød bare min hjelp. Brødrene mine

har lært meg det grunnleggende siden det er tre av dem, og de er i konstant mangel av en fjerde.»

Johanan kom seg på føttene. Jeg var høy selv, men han ruvet over meg. Lillebroren hans, Abel, reiste seg ved siden av ham. Han slo eldste-mann med et par fingerbredder. «Du mener fortsatt at du kan krysse sverd med oss?» sa Johanan.

«Kanskje ikke med dere to, men jeg kan trene med han der», jeg nikket mot Jared.

Gutten reiste seg sakte. Han nådde meg bare til brystet. «Du kan jo forsøke.»

Jeg nikket. «Jeg kan forsøke.» Så rynket jeg brynene ettertensomt. «Hvor gammel er du, forresten?» Jeg hadde ikke lyst til å presse ham for hardt hvis det viste seg at han var yngre enn tolv.

«Seksten.»

Jeg blunket. De ravfargede øynene hans brant av intensitet, som om de utfordret meg til å gjøre narr av ham fordi han var så liten av vekst. Det hadde jeg slett ikke lyst til. Jeg hadde sett ut som en trestamme et helt år mens andre jenter på min alder ble myke og bløte, og lært meg at ydmykhet ofte kommer godt med.

«Jeg er fjorten», sa jeg. «Jeg håper jeg lever til jeg er femten, så ikke håndter våpenet for brutalt.»

Jared lyste opp i et strålende smil. «Jeg skal vise deg nåde.»

Og det var det godt han gjorde, for Jared viste seg å være en snedig motstander, like vill som han var lav. Selv om naturen så langt hadde holdt manndommens fordeler tilbake fra ham, gjorde han opp for sin spinkle bygning og tilsynelatende mangel på muskler med hurtighet. Han tok i bruk en rask og listig strategi, jeg hadde aldri før sett noe liknende.

Den tredje gangen tresverdet fløy ut av hendene mine og opp i luften, og den sløve siden av Jareds sverd lå presset mot halsen min, rakte jeg hendene i været i godmodig overgivelse. «Jeg skjønner jeg trenger mye trening», sa jeg og gned en forslått hånd.

Jared gransket sverdet mitt. «Dette skaffet passer ikke for deg. Ser du?» Han pekte på den avrundede spissen. «Sverdet er for tykt. Jeg har et gammelt hjemme som vil passe deg bedre. Jeg skal ta det med til deg.»

Han sto ved løftet sitt. Neste dag dukket han opp med et øvelsesvåpen som passet perfekt til min smale hånd, og brukte noen øyeblikk til å demonstrere flere nye manøvrer. Før han gikk hjem, lærte han meg hvordan jeg skulle snurre på tøyfiller for å beskytte hånden for de verste blemmene som hadde begynt å danne seg. Da jeg så ham ri sin vei på den velstelte hesten sin den ettermiddagen, forsto jeg til min overraskelse at Gud hadde sendt meg en venn som kunne følge meg på min vei opp skråningene.